

METİN İNCELEME SORULARI

“Tarık Buğra, kaleme aldığı romanlarla Cumhuriyet Dönemi romanının önde gelen eserlerini ortaya koymuştur. Denemelerinde ise Türk kültür ve medeniyet tarihiyle ilgili birçok konuyu işlemiştir. Tiyatro alanında da önemli eserler ortaya koyan Tarık Buğra, Kurtuluş Savaşı yıllarını anlattığı Küçük Ağa romanıyla büyük bir başarıya imza atmıştır.”

“Reşat Nuri Güntekin, pek çok türde eser vermiş usta bir yazardır. Roman ve hikayelerinde çoğunlukla Anadolu atmosferi dikkat çekmektedir. Özellikle sosyal konulara parmak basan Güntekin; temiz, samimi diliyle okuyucuyu kendine bağlamıştır. 1922’de yayımladığı Çalıkuşu romanı, edebiyatımıza bir şaheser olarak damgasını vurmuştur.”

1. Bu metinde tanıtılan yazarların ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eserlerinde tarihsel konuları işlemeleri
- B) Farklı türde eserler kaleme almaları
- C) Sade, anlaşılır bir dil kullanmaları
- D) Aynı yıllarda yaşamış olmaları

Karatepe Aslantaş Milli Parkı

Karatepe Aslantaş Milli Parkı, 1958 yılında Osmaniye’nin Kadirli ilçesine 22 kilometre uzaklıkta ve Ceyhan Nehri’nin kenarında kurulmuştur. Burada Hititlere ait kale kalıntıları bulunmaktadır. Milli parkta meşe ve kızılçam ağaçlarıyla karaca, domuz, tavşan, tilki, turaç, keklük gibi yaban hayvanları bulunmaktadır. Burası pek çok yerli ve yabancı turistlerin sevdiği bir yerdir.

Kuş Cenneti Milli Parkı

Kuş Cenneti Milli Parkı, Balıkesir’deki Manyas Kuş Gölü’nün kuzeydoğusunda yer alır. Bandırma-Balıkesir kara yolunun 15. Kilometresinden güneye ayrılan 3 kilometrelik bir yolla Kuş Cenneti’ne ulaşılır. Buraya “Kuş Cenneti” adını veren kişi, burayı keşfeden araştırmacı Curt Kosswing’dir. Bu park küçük karabatak, tepeli pelikan, küçük ak balıkcıl gibi kuş türlerinin önemli bir üreme alanı olarak da bilinir.

2. Bu metinlerde tanıtılan milli parkların ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Turistlerin çok sevdiği yerlerden biri olmaları
- B) Aynı araştırmacı tarafından keşfedilmeleri
- C) Eski medeniyetlerden kalma kalıntılar bulundurmaları
- D) Bazı hayvanların yaşam alanı olmaları

Kasırgalar, su sıcaklığının 27 dereceyi geçtiği bir okyanusun üzerinde iki hava kütlelerinin karşılaşmasıyla oluşur. Dünya’nın kendi etrafında dönmesi, doğa olayının en önemli nedenidir. Kasırgada oluşan rüzgarın hızı 350 km’ye ulaşabilir. Şiddetli rüzgar, dev dalgalar oluşturur. Bu dalgalar sahillerde su baskınlarına neden olur. Kasırgalar sahil bölgelerini vurduğunda gemileri, kamyonları devirir, ağaçları söker, çatıları uçurur ve pek çok insanın ölümüne neden olur.

Hortumlar, fırtına bulutlarının çekirdek adı verilen iç bölümlerinde oluşur. Karadan bulutlara doğru yükselen sıcak hava akımları tarafından beslenir. Bu hava akımları kendi çevresinde dönmeye başlar ve çapı 1,5 km’yi bulan bir huni şeklini alır. Bu huni, önüne çıkan canlı ve cansız varlıkları içine alarak gökyüzüne doğru çeker. Bu doğa olayı çoğunlukla ABD’de, Rusya’da ve Doğu Asya’da görülür.

3. Bu metinlere göre, kasırga ve hortumların ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okyanus üzerinde oluşmaları
- B) Aynı bölgelerde görülmeleri
- C) Mal ve can kaybına yol açmaları
- D) Dünya’nın hareketlerine bağlı olarak oluşmaları

Amerika'da bulunan bir çam ağacı türü, hem sincaplardan hem de bir mantar türünden yararlanarak besin elde ediyor. Bu çam ağacının bulunduğu ormanda, uçan sincap denilen bir sincap türü yaşar. Uçan sincap yuvasını çam ağacına yapar ve mantarlarla beslenir. Sincabın yuvasına getirdiği mantarların artıkları, bakterilerin etkisiyle ayrışır ve çam ağacı bu artıklardan açığa çıkan besinlerden yararlanır.

Mangrov ağacı, deniz kenarında yaşar. Ağacın kökleri uzunca bir süre toprağın yüzeyinde kaldığı için topraktan gerekli besinleri alamaz. Bu ağaç yaşamını sürdürürebilmek için karıncalardan yararlanır. Ağacın dallarında bulunan şişkinlikler karıncalara yuva olur. Karıncalar topladıkları böcek ölümlerini yuvalarına getirir ve besin olarak kullanır. Böcek ölümleri mangrov ağacı için gerekli olan nitrat ve fosfat gibi bazı bileşikler de ağaç tarafından alınır.

4. Bu metinde sözü edilen ağaçların ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başka canlılardan besin elde etmeleri
- B) Hayvanlara ve diğer bitkilere zarar vermeleri
- C) Sadece deniz kıyısına yakın yerlerde yetişmeleri
- D) Kökleri toprağın dışında kalan bitki türleri olmaları

Mecit Bey'in güçlü kuvvetli bir görünüşü vardır. Etili yüzünü kıvrıkcık ve kahverengi saçları çevreler. Bütün manayı üzerinde toplayan gözleri sakin anlarında dost, asabi anlarında hırçın bakar. Alnı sanki soyunun bütün asaletini göstermek istiyormuş gibi çıkık ve geniştir.

Orta boylu, kalın enseli, şişman, çok şişman... göğsüne kadar çıkan karın... bu muazzam gövdeyi başa bağlayan kısa ve geniş boyun... Ela gözlerinin yanları kırışmamış bile. Yüzünde masum bir ifade...

5. Bu iki metnin anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kişilerin görünüşleri anlatılmıştır.
- B) Üçüncü kişi ağızından aktarılmıştır.
- C) Öznel yargılara yer verilmiştir.
- D) Benzetmelerle anlatım güçlendirilmiştir.

Küçük bir kasabada mutlu bir aile yaşıyordu. Onlardan o kadar etkilenmişim ki bir duvar resmiyle yaşamlarını yansıtmak istedim. Bu aile de gördüğüm bütün mutlulukları, umudu ve huzuru çizmeye başladım. Resmi bitirmek üzereyken atölyeme geldiler. Resme bakıp sordular: "Bunu siz mi yaptınız mı?" Büyük bir heyecanla yanıt verdim: "Hayır, aslında siz yaptınız. Ben yalnızca sizde gördüklerimi resmettim."

Ben heykellerimde insanları mutlu, üzgün, endişeli yani gerçek halleriyle aktarmaya çalıştım. Düşündüklerinin ve hissettiklerinin yüzlerinden okunabilmesi için çabaladım. Belki de bu yüzden bana "gerçeği mermere işleyen usta" diyorlar.

6. Bu metinlere göre, her iki sanatçıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Beğenilmekten mutlu oldukları
- B) Düşüncelere önem verdikleri
- C) İnsanları olduğu gibi yansıttıkları
- D) Var olanı değiştirerek aktardıkları

İsveç'in güneyinde yediği otlardan zehirlenen bir geyik ağaçta asılı kaldı. Kaslarını kontrol edemeyen geyiğin yardımına polis ve itfaiye koştu. Zehirlenen geyiğin korkuya kapılarak ağaca çıktığı tahmin ediliyor.

Kastamonu'nun Cide ilçesinde dikenli tellere takılan ayı, itfaiyenin yoğun uğraşları sonucu kurtarıldı. Ayıyı uyuşturarak etkisiz hale getirmeye çalışan ekipler, iğnenin etkili olmaması nedeniyle zor anlar yaşadı. Saatler sonra kurtarılan ayı ormana kaçtı.

7. Bu iki metnin ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir olayı haber vermek için yazılmış olmaları
- B) Hayvanların insan üzerindeki etkisini anlatmak için kullanılmış
- C) Bilimsel bir araştırmayı konu edinmeleri
- D) Kurtarma ekiplerinin yaşadığı güçlüklerle dikkat çekmeleri

Türk toplumunda yabancı dil bilmeyen insanın iş sahibi olamayacağı, mesleğinde başarılı olabilmesi için mutlaka İngilizce (başka yabancı dil değil) bilmesi, bunun insanın geleceği için olmazsa olmaz şart halinde algılanmaya başlaması işin en korkunç cephesini oluşturmaktadır. Çünkü, bu noktadan sonra insanlar kendi dillerine inançlarını yitirmektedirler. Bu güvensizlik, bütün topluma yayılmakta ve bir "sosyal anemi" halini almaktadır. Bunun sloganı da " Biz adam olmalıyız!"dır. Bu yüzden, geçen gün gazetelerde yansıdı, Adana'da bir grup ev hanımı, çocuklarının kreşten itibaren İngilizce eğitime tabi tutulmasını istemiş.

İçinde bulunduğumuz çağa haklı olarak bilgi çağı denmektedir ve bilgi akışının otobanı veya ana arterinin de İngilizce olduğu bir realitedir. Bilimin dili, her çağda bilginin üretildiği dil olmuştur. Bu, Endülüs zamanında Arapça idi ve ulaşmak isteyen Avrupalılar Arapça öğrenmek ve eğitim görmek için Kurtuba'ya gitmek durumundaydı. Ama endüstri devriminden itibaren yeni bilgi üretiminin merkezi İngiltere ve ardından ABD oldu ve bunun doğal sonucu olarak bilgiye zamanında ulaşmak ve yeni gelişmeleri takip etmenin ön şartı İngilizce öğrenmek oldu. Durum böyle olunca Amerikalılar için bir dil öğrenmek bir ihtiyaç değil bir lükstür. Ama bizler için İngilizce öğrenmek bugün eskiye göre daha büyük bir zorunluluk halini almıştır.

8. Yukarıdaki metinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) 1. metinde anlatılanlarla 2. metinde anlatılanlar karşıtlık oluşturmaktadır.
- B) Her iki metinde de yabancı dil öğrenmenin zorlukları anlatılmıştır.
- C) Her iki metinde İngilizce öğrenmenin gerekçeleri anlatılmaktadır.
- D) 1. metinde Türkçenin İngilizceden daha üstün bir dil olduğu vurgulanmıştır.

Şiir, zengin hayal dünyasıyla, ritimli sözlerle ve seslerin uyumlu kullanılmasıyla meydana gelen edebiyat türü olarak açıklanabilir ama günümüzde şiirin tanımlanan özelliklerine meydan okuyarak şiir kaleme alan başarılı şairlerde mevcuttur.

Şiir her şeyden önce bir söz, ses sanatıdır. Yaslandığı temel kaynak da dildir. Dilin olanaklarını kullanarak ortaya çıkan sanat eserine şiir diyoruz. Şiirdeki ses uyumu (uyak) dilin bize sunduğu olanaklardan sadece biridir. Şiirde olmazsa olmaz bir özellik değildir. Şiirimizde bu tür birçok başarılı örnek vardır.

9. Yukarıdaki iki metni karşılaştırdığımızda ortak olan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirde ahengin en önemli unsur olduğu
- B) Duygu ve düşünceleri dile getiren bir sanat dalı olduğu
- C) Şiirin uyaksız da yazılabileceği
- D) Şiirin insanı derinden etkileyen bir tür olduğu

Türk kahvesi, Türkler tarafından keşfedilen kahve hazırlama ve pişirme metodunun adıdır. Özel bir tadı, köpüğü, kokusu, pişirilişi, ikramıyla kendine özgü bir kimliği ve geleneği vardır. Telvesi ile ikram edilen tek kahve türüdür.

Cirit, Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya geldikleri dönemden beri oynadıkları savaş oyunu olarak bilinmektedir. Alparslan döneminde Anadolu'da oynanan bu spor dalı, özellikle Doğu ve İç Anadolu'nun farklı yörelerinde daha yaygındır.

10. Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki metinlerin ortak yönlerinden biri değildir?

- A) Bilgi vermek amacıyla yazılmış olmaları
- B) Öznel yargılar içermeleri
- C) Tanım cümlelerine yer vermeleri
- D) Türk kültürüne ait kavramlardan söz etmeleri

Yeni şair, yeni sanat adamı insanda, kendisinden önce bilinmeyen birtakım duygular bulan, yahut o duyguları yaratan kişi midir? Hayır, hiçbir sanat adamı insanlıkta yeni bir duygu bulmaz, yeni bir duygu yaratmaz. Zaten var olan duyguları söyler. Ancak öyle söyler ki biz o duyguların, o şairin söylediğinden başka söylenemeyeceğini, o şairin o duygulara en uygun deyişi bulduğunu sanırız. Yani şair, eskimeyen, ölmeyen yeni şair, bir dil arasından insanlara kendini en iyi anlatacak, sezdirecek şekiller bulmuş olan adamdır.

Her doğruyu söylemeye gelmezmiş, birtakım doğruları yaymamak, çokluktan, kamudan gizlemek gerekmiş... Peki ama bir doğruyu söylememek, gizlemek, yayılmasını önlemeye çalışmak o doğrunun yerinde duran yalanı sürdürmek demektir. Yalanın yalan olduğunu bilerek sürmesine izin vermeye hakkınız var mıdır? Bu yalanlar kutsalmiş, onlara dokunmaya gelmezmiş... Bir şeyin yalan olduğunu anladık mı kutsallığına inanmıyoruz demektir; bunun için "kutsal yalan" sözü bir şeyin hem köşeli hem de yuvarlak hem katı hem de biçimsiz olduğunu söylemek gibi saçmadır.

11. Her iki metinle ilgili ortak özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Benzetmeye başvurulmuştur.
- B) Olay içinde yaşatma amaçlanmıştır.
- C) Alıntı yapılmıştır.
- D) Tartışmacı bir anlatım biçimiyle yazılmıştır.

Tüketim, günümüzün en büyük salgın hastalığı haline gelmiştir. Öyle ki insanlar alışveriş yapmanın yanı sıra, tüm bunların dışında kalan eğlenme, boş vakit geçirme, bir yakınıyla buluşma gibi eylemleri de tüketim alanlarında gerçekleştirme davranışı içerisinde bulurlar. İhtiyacı veya alacak parası olmadığı halde alışveriş merkezlerinde zamanlarını geçiren insanların sayısı pek de az sayılmaz.

Dünyanın birden düzeleceği yoktur ama insan kendisini sıkın şey karşısında o kadar sabırsızdır ki her ne pahasına olursa olsun ondan kurtulmak ister. Binlerce örnek de gösteriyor ki dünya, böyle çabuk iyileşme aramaktan hep zarar görmektedir. Durumunda genel bir iyileşme olmadıkça bir an dertten kurtulmak iyileşmek demek değildir.

12. Bu metinlerin anlatım biçimleriyle ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) I. metin açıklayıcı, II. metin tartışmacı anlatım biçimiyle yazılmıştır.
- B) II. metinde örnekler verilmiştir.
- C) I. metinde yazar olayları devinim halinde anlatmıştır.
- D) Her iki metin de izlenim kazandırmaya yönelik bir anlatımla yazılmıştır.

Gümüş gibi parlayan bu kaşağının dişlerine baktım. Çok keskin, çok sivriydi. Biraz köreltmek için duvarın taşlarına sürtmeye başladım. Dişleri bozulunca yeniden denedim. Gene atların hiçbiri durmuyordu. Kızdım. Öfkemi sanki kaşağıdan çıkarmak istedim. On adım ilerdeki çeşmeye koştum. Kaşağıyı yalağın taşına koydum. Yerden kaldırabildiğim en ağır bir taş bularak üstüne hızlı hızlı indirmeye başladım.

Tarla, baştan başa insan ve tınazlarla örtülüydü. Sık, yüksek boylu çavdar tarlasının biçilmiş bölümlerinde orakçı kadının sırtı; demet yaparken, parmakları arasında sallanan başaklar; çocuğun gölgedeki beşiğine eğilen kadın ve peygamber çiçekleriyle örtülü tarlada toplanmış ekin demetleri görünüyordu. Öte yanda, ceketsiz, gömleklili köylüler, kızışmış kuru tarlada toz kaldırarak, araba üstünde ayakta durarak demetleri yerleştiriyorlardı.

13. Bu metinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. metin öyküleyici, II. metin betimleyici bir anlatımla yazılmıştır.
- B) I. metin olayın anlatımına, II. metin bir durumun anlatımına dayanır.
- C) I. metinde eylemler, II. metinde niteleyici sözcükler ağır basmaktadır.
- D) I. metin izlenim kazandırmaya, II. metin olay içinde yaşatmaya yöneliktir.

Her çocuk, bence zevkle okunmaya değer ilginç bir kitap; karşısında uzun uzun, hayran hayran düşünülecek bir bilinmeyenler alemidir. Ben bu kitapta sadece gördüklerimi ve duyduklarımı (işittiklerimi değil, hissettiklerimi) sunuyorum. Çok sevdiğim "Benim Küçük Dostlarım"ı, daha doğrusu binlerce küçük dostumdan rastgele birkaçını okurlarıma da tanıtmak istedim.

"Mercan Adası", denizci bir ailenin oğlu olan Ralph ve arkadaşlarının Güney Pasifik'te batan bir gemiden kurtularak bir mercan adasına çıkmalarını, bu adada yaşadıkları heyecanlı günleri anlatır. Burası, neredeyse bütün yıl yaz mevsiminin hüküm sürdüğü, ağaçların bol ve lezzetli meyvelerle dolup taşıdığı bir yerdir.

14. Bu iki metne göre, her iki kitapla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Çocuklar için yazılmış oldukları
- B) Yazarların düşüncelerini yansıttıkları
- C) Yaşanabilecek olayları konu edindikleri
- D) Çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmayı amaçladıkları

Tomurcuklarını ansızın patlatıvermiş bu akasya dalı, bu alüminyum çerçeveli geniş pencereden niçin bu kadar güler bakmaktadır? Besbelli bir acayip parlayan güneş altında artık iyice ısınıp liflerini kütürdete kütürdete gırneşip damarlarında ılık ılık yürüyen suyun akışına bırakmıştır kendini. Yeşil yeşil uç vermiş yaprakçıklar şavkırmaktadır.

Gitmek içi döndü. Kapının kenarına dayanmış duran küçük kızı gördü. Kendini tutamayarak onu kolundan yakaladı ve çekti, sırlıklam saçlarından tuttuğu başını göğsüne bastırdı. Eğildi sonra, şaşkın şaşkın kendine bakan kızın yaşlardan ve yağmurdan ıslanmış yüzünü sıkı sıkı öptü.

15. Her iki metin dil ve anlatım yönünden karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisini söylemek yanlış olur?

- A) I. metin izlenim kazandırmakta, II. metin olay içinde yaşatmaktadır.
- B) I. metinde kişileştirme yapılırken II. metinde kişileştirme örneği yoktur.
- C) Her iki metinde de ikilemeler kullanılmıştır.
- D) I. metin birinci kişi, II. metin de üçüncü kişi ağzından anlatılmıştır.

Yazarlarımızın çoğunun yeni dile karşı koymaya kalkmalarının dil için de o yazarlar için de büyük bir kötülüğü oluyor. Dil için de kötülüğü oluyor çünkü yeni dil, yazarların, yani kendisini asıl kullanacak kimselerin, payı olmadan kuruluyor; bu yüzden birtakım zevksizliklerin önüne geçilemiyor. Yazarlarımız için kötü oluyor çünkü yarın onlar küçük düşecekler. Bu dili ister istemez kullanacaklar. Daha doğrusu isteyerek, öteden beri istediklerini sanarak kullanacaklar.

Sevgi yalnız insana vergi olmasa da insanın gene en ulu duygusudur. Anamızı, babamızı, kardeşlerimizi, çoğumuzu çocuğumuzu görünce içimizin titremesi, onları anarken yüreğimizin ya kaygılı bir sevinç ya sıcak bir üzüntü ile çarpması dünyamızı genişletir. Bir kendimiz için yaşamaktan, öz tasalarımızın çemberinden kurtuluruz. Bir de gönülden kimseye bağlı olmayan, kimseyi aramayan, özlemeyen bir kişi düşünün; akıllı olsun, doğru olsun, acımak nedir, isterseniz onu da bilsin, siz gene bir ürpermez misiniz? Bütün üstünlükleri o yalnızlığı ile yok oluvermez mi?

16. Yukarıdaki her iki metin için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kanıları değiştirmeye yönelik yazılmıştır.
- B) Yazarın kendi duygu ve düşüncelerini ortaya koymaktadır.
- C) Her iki metinde de tanımlamaya yer verilmiştir.
- D) Deyimlerden yararlanılmıştır.

Çoğumuz bir telefon numarasını bile ezberlemekte zorluk çekeriz, kaldı ki binlerce rakamlık bir sayıyı hatırlayalım. Fakat yirmi dört yaşındaki üniversite öğrencisi Çinli Cao Lu, 2005'te pi sayısının 67.980 rakamını ezberleyerek dünya rekoru kırmıştı.

Bazı dâhiler isimlerden tarihlere en ince detaylı karmaşık görsel bilgilere kadar her şeyi akılda tutabiliyor. Nadiren sağlıklı insanların bir kazadan sonra bu hale gelmesi de söz konusu olabiliyor. On yaşındaki Orlando Serrell, beyzbol sopasıyla kafasının sol tarafına aldığı darbenin ardından sayısız araba plakası ezberlemeye, onlarca yıl öncesine ait bir tarihin hangi güne denk düştüğünü söylemeye başlamıştı.

17. Yukarıdaki her iki metinde ortak olan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir hikayeden alınmış olmaları
- B) Alıntıların örneklerle somutlaştırılması
- C) Sayısal verilerden yararlanılması
- D) Tanımlama yapılması

Kirpiler, kış uykusuna yatmak için birkaç küçük yuva yaparlar. Bu yuvaların içine kuru yapraklar, ince dallar yerleştirirler. Yuvanın içinde sürekli dönerek yaprakların, dalların düzleşmesini sağlarlar. Kirpiler birkaç yuvaları olduğu için başka hayvanlar tarafından rahatsız edildiklerinde ya da soğuktan etkilendiklerinde birinden diğerine geçebilirler.

Sincaplar; kış için ağaç kovuklarına, kuş yuvalarına, ağaç dallarına, çatılara yuva kurabilirler. Yuvalarının içini kuru yaprak, ot, yosun ve tüy gibi malzemelerle kaplarlar. Yuvalarının en dışını da ağaç dallarını yerleştirerek iyice sağlamlaştırırlar. Yuvalarını diğer sincaplarla paylaşabilirler ve birbirlerine sokularak ısınırlar. Dışarı çıkamadıkları dönemler için kozalak, ceviz gibi tohumları yuvalarında saklarlar. Sincapların birkaç kış yuvası da vardır.

18. Buna göre, kirpilerin ve sincapların farklı yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kış şartlarına uygun yuva yapmaları
- B) Yuvalarını kendi türlerinden hayvanlarla paylaşmaları
- C) Kışın yararlanmak için birden fazla yuva yapmaları
- D) Yuvalarını kurmak için ağaç dallarından faydalanmaları

Bir gün şiirlerimdeki Türkçe sözcükler dediler ki: "Arkadaş, sen aynı şiirinde hem Türkçe bir sözcük kullanıp anne diyorsun hem de yabancı bir sözcük kullanıp valide diyorsun. Dizelerin içine yabancı bir sözcük koyarsan bu zengin bir dil kullanımı olmuyor. Ya bizi seç ya da onları..." ben de başladım güzel dilimiz Türkçeyle yazmaya.

Geçen hafta bir seminer sonrası çok sevdiğim bir şair arkadaşımın bahçede biraz oturduk. Bana iyice yaklaşarak "selfie" pozunu ver de bu anı ölümsüzleştirelim, dedi. Birden durgunlaştım. Nedenini sorduğunda, Türk Dil Kurumu vatandaşlardan gelen öneriler doğrultusunda "kendi fotoğrafını çekmek" anlamına gelen "selfie" yerine Türkçe karşılık olarak "özçekim" sözcüğünü seçti, sen de özçekimi kullansaydın mutlu olurdu, dedim.

19. Bu metinlerde vurgulanmak istenen ortak yön aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söz varlığını zenginleştirme konusuna önem vermeleri
- B) Sözcüklere Türkçe karşılık bulmada toplumun görüşünü dikkate almaları
- C) Yabancı sözcüklerin yerine Türkçelerini kullandırmayı özendirmeleri
- D) Yabancı dillerden alınmış ve dilimize yerleşmiş sözcükleri sıkça kullanmaları

Çayırlar geniş ovalardır. Yeryüzünün çeyreğinden fazlasını çayırlar oluşturur. Az yağış olması nedeniyle küçük otlar yetişir. Bu alanlar antilop ve zebra için yiyecek ortamı sağlar.

Yeryüzünün üçte ikisinden fazlasını okyanuslar oluşturur. Su altı yaşamının en çeşitli olduğu bölgeler sıcak ve ıslak sulardır. Bu güzel su bahçeleri balık, sünger ve deniz kabuklusu kaynar.

20. Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerin ortak yönlerinden biri değildir?

- A) Karşılaştırmaya yer vermiş olmaları
- B) Bilgi vermek için yazılmış olmaları
- C) Doğadan bahsetmeleri
- D) Sayısal verilerden yararlanmaları

Serengeti'de, mayısla birlikte kuraklık baş gösterince hayvanlar su ve yiyecek ihtiyaçları için göç ediyor. 1.5 milyon Afrika antilopunun göçüne zebra ve diğer antilopların katılımıyla sürü büyüyor ve 2.5 milyona ulaşıyor. Ot ve su ile beslenen antiloplar, hızlı bir şekilde uçsuz bucaksız topraklarda ilerlemeye başlıyorlar. Bu göç dünya üzerinde hayvanların bir arada gerçekleştirdikleri en büyük göç.

Genç somon balıkları ilk göçlerini içinde buldukları ırmaktan denize doğru yaparlar. Denizlerde birkaç yıl geçirdikten sonra şaşırı biçimde denize karıştıkları nehirlerle doğru göçe başlarlar. Nedeni yumurtlamak için doğdukları nehir yatağını seçmeleridir. Somon balıkları bunun için yaklaşık 3200 kilometre yol kat ederler. Günde 6-7 kilometre yüzebilen somonlar, ilkbahar sonunda başladıkları göçlerini sonbaharda tamamlar.

21. Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerin ortak yönlerinden biri değildir?

- A) Karşılaştırma yapılması,
- B) Açıklayıcı ifadelerin kullanılması,
- C) Sayısal verilerden yararlanılması,
- D) Yargıların gerekçeleriyle verilmesi,

“Bir ağaca dayandı. Eli ayağı titriyor, yüreği tıkanacakmış gibi daralıyordu. Dolu dolu gözlerini sessizce yanından geçen, başları önlerine düşmüş halkın karaltısına çevirdi. Genç ihtiyar, kadın erkek, çoluk çocuk, el ele tutuşmuşlar; ara ara yanan fenerlerin ışığına sığınmışlar, sanki sonsuz bir yolculuğa çıkmışlardı. Ağlayan kadınların hıçkırıkları duyuluyordu. Onun da boğazı düğümlemiş dudakları titriyordu.”

22. Bu metnin dili ve anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Görme duyusundan yararlanılmıştır.
- B) Bitmemiş cümlelerden yararlanılmıştır.
- C) İşitme duyusuna yer verilmiştir.
- D) İkilemeler kullanılmıştır.

“Bizi fark eden hane halkı etekleri zil çalarak dışarı çıkıyor. Sarmaş dolaş oluyoruz. Geniş bahçe avlusu, taş kuyu, küçük kerpiç ev, yanındaki toprak fırın adeta bizim gelişimize seviniyor. Duvarları beyaz kireçle badana edilmiş kerpiç evin en büyük odasında oturuyoruz. Odanın küçük pencerelerinin rahatlıkla bir insanın oturabileceği genişlikteki pervazlarına saksılar yerleştirilmiş.”

23. Yukarıdaki parçanın dil ve anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Niteleyici sözcüklere yer verilmiş.
- B) Üçüncü kişi ağzıyla anlatılmış.
- C) Kuralı cümleler kullanılmış
- D) Deyimlere başvurulmuş.

Al mendiller sallanarak her pencereden
Tren kalktı yavaş yavaş bir gelin gibi
Yeşil kırlar arasından akıp giderken
Ağaçların heyecanla çırpındı kalbi

24. Bu metinle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Benzetme sanatı yapılmıştır.
- B) İnsan dışındaki bir varlık konuşturulmuştur.
- C) Zarf fiiller kullanılmıştır.
- D) Ağaçlara insana ait bir özellik yüklenmiştir.

Tam o sırada sırtımızda bir serinlik hissettik. Ensemizden, şakaklarımızdan dolanıp da boynumuza inen ter kurumaya başladı. Saçlarımız dağıldı, gözlerimiz kapandı. Durdu sandığımız yüreğimizin gürültüsü kulaklarımıza vurdu.

25. Metnin dil ve anlatımıyla ilgili hangisi söylenemez?

- A) Birden fazla duyudan yararlanılmıştır.
- B) Benzetmelere başvurulmuştur.
- C) Kahraman bakış açısıyla yazılmıştır.
- D) Metnin son cümlesi eylem cümlesidir.

(I) Bir toplumda bütün sanat, düşünce akımları gerçekçi olup insan varlığını konu edinirse gerçek anlamda faydalı olur. (II) Önemli olan, kişinin bir aydın olarak kendi üzerine düşeni yapmasıdır. (III) Toplum kendinden olanı, kendi için olanı, çoğu kez aydınlardan daha iyi anlıyor. (IV) Yunus Emre’yi, Pir Sultan Abdal’ı onların benzerlerini “anlamıyor” dediğimiz halktan öğrendik, bilgilerden değil.

26. Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin anlam özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I.cümlede eylemin gerçekleşmesi bir koşula bağlanmıştır.
- B) II.cümlede bir öneri anlamı vardır.
- C) III.cümlede karşılaştırma yapılmıştır.
- D) IV.cümlede düşünceyi destekleyen örneklere başvurulmuştur.

Türkiye’de ilk sahnelenişinin üzerinden 50 yıl geçtikten sonra Genco Erkal, yine bu oyunla sahnede. Tıpkı yarım asır önceki gibi, kimsenin değer vermediği küçük bir memurun iç dünyasına fener tutuyor ve insanın en gizemli taraflarını gözler önüne seren kristal bir ayna gibi duruyor seyircinin karşısında. Bir buçuk saat boyunca oyunun içinden bir an bile çıkmıyor ve tempoyu düşürmüyor. Doğal olarak seyircinin dikkati de hep canlı kalıyor.

27. Yukarıdaki metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sayısal verilerden yararlanılmıştır.
- B) Benzetme yapılmıştır.
- C) Neden-sonuç cümleleri vardır.
- D) Kişileştirme yapılmıştır.

Kulağında kulaklık, kendi halinde müzik dinleyen çocuk, birden bir şey hatırlamış gibi elini çantaya attı. Bir not kağıdı ve kalem çıkardı. Biraz duraksadıktan sonra telaşlı bir şekilde yazmaya başladı. Bir süre sonra hala müzik çaldığını fark etmiş olacak ki kulaklıkları çıkarıp yazmaya öyle devam etti. Yazdığı şey, ilham anında canlanan şiirden başkası değildi.

28. Bu parçanın anlatımı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birinci kişi ağzından aktarılmıştır.
- B) Karşılaştırma yapılmıştır.
- C) Üçüncü kişi ağzından aktarılmıştır.
- D) Açıklamalara yer verilmiştir.

İlk şiirlerimde şekil zaafı vardı, mısra titizliği “bütün endişesi” yoktu. Eskiden duymak yeterlidir, sanırdım. Ne kadar aldanyormuşum! Bereket versin sonradan kendimi toparlayabildim: Ömrümde Sükut ile Otuz Beş Yaş’ı okuyanlar bu farkı görebilir.

29. Bu parçanın anlatımı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öz eleştiri yapılmaktadır.
- B) Karşılaştırmaya yer verilmiştir.
- C) Örnekler verilmiştir.
- D) Üçüncü kişi ağzından aktarılmıştır.

Nereden geldiği belli olmayan bir gürültü sis içinde kaynıyor, yaklaşıyor, uzaklaşıyor, dalgalanıyordu. Kös, kalkan, boru sesleri at kişnemelerine karışıyor; alınan emirler, yüzlerce ağız tarafından ayrı ayrı tekrarlanıyordu. Bastıkları yerleri görmeyen askerler, savaş düzeninde bağrışarak, duyduklarını tekrarlayarak duman içinde ilerliyordu.

30. Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Benzetmeye yer verilmiştir.
- B) Kurallı cümlelerden yararlanılmıştır.
- C) Üçüncü kişi ağzından anlatılmıştır.
- D) Anlatılanlar okuyucunun zihninde canlandırılmıştır.

“İyi bir yazar nasıl olmalı?” sorusuna verilecek net bir cevabımız yok hala. Olmamalı da. Ben iyi bir yazarın kendi tarzını oluşturması taraftarıyım. Kurallara uyularak, başkalarının yaptıkları tekrarlanarak iyi yazar olunamaz bana göre. Mesela İhsan Oktay Anar kendine has tarzıyla, kendi kurallarını kendi koyarak iyi bir yazar olmuştur.

31. Bu parçanın anlatımı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birinci kişi ağzından anlatılmıştır.
- B) İki cümleden yararlanılmıştır.
- C) Devrik cümlelere yer verilmiştir.
- D) Örnekleme yapılmıştır.

Akşamın hafif rüzgarı, zaman zaman inleyen trampet seslerini derin bir uğultu halinde her tarafa yayıyordu. Kederli bağrışmalarıyla ölümü hatırlatan karga sürüleri, bulutlu havanın donuk hüznünü daha çok arttırıyordu. Mor dağlar gittikçe koyulaşıyor, kararıyordu. Yamaçlardaki dağınık gölgeler, kuşsuz ormanlar, hıçkıran dereler, uzaklara giden yollar, ıssız korular, sanki korkunç bir fırtınanın gürlemesini bekliyordu.

32. Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kişileştirmeye başvurulmuştur.
- B) Betimlemeden yararlanılmıştır.
- C) Anlatım üçüncü kişi ağzından yapılmıştır.
- D) Deyimlere yer verilmiştir.

Güneş yükselip sis battaniyesinin altındaki o muhteşem ve tamamen beklenmedik şehir manzarasını ağır ağır açığa çıkarırken, yüzlerinde belirecek derin şaşkınlık ve hayranlık ifadesini hayal etmek çok eğlenceliydi. Gözümüzün önünde, sis ağır ağır kalkıyordu. Şehrin bazı kısımları, küçük adalar gibi ortaya çıkmaya başladı. Üsküdar’ın yüksek kesimleri, İstanbul’un yedi tepesi, Pera, Boğaziçi’nin Avrupa kıyısındaki yüksek rakımlı semtler, Kasımpaşa’nın zirvesi, Haliç boyunca, Eyüp ve Hasköy’e doğru uzanan diğer kasabaların belli belirsiz görüntüleri, aralıklarla serpiştirilmiş kasaba takımadalarını anımsatıyordu.

33. Yukarıdaki paragrafta ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Gezi türüne özgü bir anlatım özelliği vardır.
- B) Anlatımda gözleme sıkça yer verilmiştir.
- C) Gözlemler nesnel bir şekilde anlatılmıştır.
- D) Birinci tekil kişili anlatıma yer verilmiştir.

Kültürün önemli halkalarını oluşturan sanat dallarından bazıları Atatürk’ün yaşamında önemli yere sahip olmuştur. Özellikle müzik, edebiyat ve tarih bunlardan bazılarıdır. Serap Buyurgan “Atatürk ve Sanat” adlı yazısında, ulu önderin resim, heykel, mimari, Türk tiyatrosu, edebiyat ve Türk sineması ile ilgili düşüncelerini, bu alanlarla ilgili duyarlılığını ve girişimlerini ifade etmiştir. Mustafa Kemal müzik ile ilgili duygularını en çarpıcı şu cümlelerle açıklamıştır: “...Eğer söz konusu olan hayat insan hayatı ise müzik mutlaka vardır. Müziksiz hayat zaten olamaz. Müzik zevkini hesaba katmadan bir ulusu yetiştirmek olanaksızdır.

34. Yukarıdaki paragrafın anlatım özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Örnekleme yapılmıştır.
- B) Açıklayıcı anlatıma başvurulmuştur.
- C) Tanık gösterme yöntemi kullanılmıştır.
- D) Tanımlamalara yer verilmiştir.

Yazarken kitapları bir yana bırakır, aklımdan çıkarırım; kendi gidişimi aksatırlar diye. Gerçekten de iyi yazarlar üstüme iyi abanırlar, yüreksiz ederler beni. Hani bir ressam varmış, horoz resimleri yaparmış da, uşaklarına atölyesine hiç horoz sokmamalarını tembih edermiş, ben de öyle...

35. Yazarın paragraftaki ressam gibi davranmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Okumaya çok zaman ayırdığından yazılarını ihmal etmesi.
- B) Uzun sürede kazandığı saygınlığını yitirme kaygısı.
- C) Özgün eserler verememe korkusu.
- D) Kendine gereğinden fazla güvenmesi.

Avrupa'da tanınmış bir generalin ya da amiralin yoksul oluşuna hiç kimse hayret etmez. Aslında bu gibi hallerde yoksulluk, bir bakıma, kendi başına şereftir. Bu nedenle Avrupa'da, gerçek anlamıyla para için yarışma ve çekişme sadece belirli çevrelerde görülür. Amerika'da bu iş tersinedir. Orada askerlerin ulusal hayattaki rolü, herhangi bir etki yapamayacak kadar küçüktür. Yükseköğrenimi gerektiren mesleklere gelince; meslekten olmayan bir kimse doktorun sağlık, avukatın hukuk bilgisini gerçekten ölçemeyeceğine göre, bunların gelir seviyelerine bakıp becerileri hakkında hüküm vermek daha kolay olur. Profesörler, işadamlarının kiralanan hizmetçileridir, böyle olmaları nedeniyle de eski dünyaya oranla daha az saygı görürler.

36. Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Özne yargılara yer verilmiştir.
- B) Olaylar hareket içinde verilmiştir.
- C) 3. Kişi ağzından anlatılmıştır.
- D) Karşılaştırmalardan yararlanılmıştır.

Ortahisar'ın sokak araları dardır. Kara bata çıka yaptığım yürüyüş, karlı pencereler, üşümüş güvercinler, tüten bacaların hissettirdiği sıcak yuvalar ruhuma iyi geliyor. Evlerin arasından vadiyi görebileceğim bir aralığa çıkıyorum. Aşağıda uzayıp giden buğulu bir manzara var. Vadinin içerisinde ip gibi kıvrılan nehir donmuş, akıyor, kıyısında kavak ağaçları; boyları güvercin yuvalarını geçmiş. Yuvaların ağzına kar birikmiş. Karın sessizliği her yerde. Anlıyorum. Karda sessizce uyur vadiler.

37. Bu metnin dil ve anlatımında aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Gözlem
- B) Yorum katma
- C) Çok anlamlılık
- D) Atasözü

Ankara'daydım. Gecenin geç saatleri. Kitap okuyorum. Dışarıda bir tıkırtı... Pencereye yöneldim. Dışarıda çöp yığınları. Henüz çöp arabası gelmemiş. Birazdan gelecek. Başına, iğreti bir paltonun kapüşonunu geçirmiş kadın. Elli yaşlarının altında değil. Çöpü karıştırıyor. Anladım ki bir şeyler arıyor. Dikkat ettim, mukavva kutuları ve gazete kağıtlarını topluyor. Orada bir çuval var, ona istifliyor. Belli ki utanıyor. Sağına soluna bakmıyor. Pek alışkın değil yaptığı işe. Belki de kimse görmesin diye o saatleri seçmiş.

38. Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Öyküleyici bir metindir.
- B) Birinci kişi ağzından anlatılmıştır.
- C) İnkilemelere yer verilmiştir.
- D) Görme duyusundan yararlanılmıştır.

Altmışa ne kaldı? Üzümünden pekmeze geçmiş gibiyim. Benim birçok ustam, öldüğünde bugünkü yaşımdan daha küçüktü. Bu yazıları kitaplaştırmak için, yetmişimi bekleyemedim örneğin. Hem sonra ne demişler: "Kim öle, kim kala!"

39. Bu metnin dil ve anlatımında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kolay anlaşılır bir dili vardır.
- B) Kalıplaşmış sözlerden yararlanılmış.
- C) Alıntıyla anlam zenginleştirilmiş.
- D) Yabancı sözcüklerle kapalı bir anlatım benimsemiştir.

Sokaklarda ne bekçi var ne asker. Hiçbir evin kapısı kilitlenmemişti. Gece gündüz ahalinin üstüne kar yağıyordu. Her mahalle bir mektep, her fert bir talebe idi. Bilenler bilmeyenlerden, güçlüler zayıflardan sorumlu idi. Hastalar hastalıkları için üzülüyor, sağlar sağlık sebebi ile kasıla kasıla gezinmiyordu. İnsanların elinde para, mektupların üzerinde pul yoktu. Kimse amir değildi ve memur da yoktu.

40. Bu metnin dil ve anlatımında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olağanüstü kavramlardan yararlanılmış.
- B) Bağlama öğelerine yer verilmiş.
- C) Zıt kavramlardan yararlanılmış.
- D) Kullanımı eski olan sözcüklere yer verilmiş.

Artık oralarda duramazdım., barınamazdım. Doğduğum, büyüdüğüm şehir bana mezardı bundan böyle. Evden ayrılırken Mesut usta siyah mineler, anacığım cevizli pestil, Halit keçi kılından bir heybe, kardeşlerim de topaçlarını verdiler. Heybemi boynuma astım; yol boyu cevizli pestili kemirdim; mola verdiğimde, bir ağaç gölgesinde yahut bir handa, siyah mi neleri işledim; yeniden yola koyulmadan evvel topacı var gücümle çevirip yönümü öğrendim. Dürri Baba tekkesine varana değin böyle kaç kez menzil tükettim, kaç diyarda konakladım bilemem. Buraya vardığımda bitap düşmüştüm. Kapı sırlıydı. Kapının tokmağında incili bir kuş durmaktaydı. Onu görünce anladın ki bunca zamandır aradığım yer burasıdır. İncili kuş, gözlerimin içine baktı; sırlanmış kapı ardına kadar açıldı, beni içeri buyur etti.

41. Bu metnin dil ve anlatımında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olay örgüsü tamamlanmamıştır.
- B) Güncel sözcüklerden oluşması, metnin anlaşılmasını kolaylaştırmıştır.
- C) Nitelik bildiren sözcüklere yer verilmiştir.
- D) Kısa cümlelere yer verilmiştir.

Küçük salonun fes renginde kalın ve ağır perdeli penceresinden dışarı muhteşem, parlak bir sulu boya levhası gibi görünüyordu. Saf mavi bir gökyüzü... Çiçekli ağaçlar... Cıvıldaayan kuşlar... Uyur gibi sessiz duran deniz... Karşı sahilde mor, fark olunmaz sisler altındaki dağlar, korular, beyaz yalılar... Ve bütün bunların üzerinde bir mitoloji rüyasının uçarı gerçeği gibi uçan martı sürüleri... Pencerenin önündeki şişman koltuğa gayet zayıf, gayet sarı, gayet ihtiyar bir kadın oturmuştu. Bahar ve hayata dargınmış gibi arkasını dışarıya çevirmişti. Sönmüş gözleri köşelerdeki gölgelere karışıyordu. Karşısında, bir şezlonga uzanmış esmer bir kız, siyah kaplı bir kitap okuyor; pencereden çiçek, kır kokuları; deniz, dalga fısıltıları getiren tatlı bir nisan rüzgarı giriyordu.

42. Bu metnin dil ve anlatım özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Varlıkların nitelikleriyle ilgili detaylara yer verilmiştir.
- B) Gözlem gücünden yararlanılmıştır.
- C) Sebep-sonuç ilişkilerine yer verilmiştir.
- D) Kısa cümlelere yer verilmiştir.

Yokluk içindeki insan, eline geçen şeylerle gereksinimlerini karşılamaya çalışır. İyi veya kötü, az veya çok ayrımı yapmaz. Bazı varlıklı insanlar da beğenilecek şeylerde kusur ararlar. Varlıklılar, yokluk içindeki insanların yaşantısını da kınarlar. "Aç ne yemez, tok ne demez." diye boşuna dememişler.

43. Bu metnin dil ve anlatım özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Düşsel öğelere yer verilmiş.
- B) Atasözüne yer verilmiştir.
- C) Zıt kavramlardan yararlanılmıştır.
- D) Açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.

Şairler çocukluklarına da gençliklerine de dönmek isterler; bu, doğal bir özlem. Hani "Gençler bilebilse, yaşlılar yapabilse..." denir ya, demek ki gençliğin enerjikliğini, değerinin ayrımına geç varılıyor. Ama bence şairlerin çocukluğa dönmek istemeleri farklı bir durumdur. Çocuk hesapsız, kitapsız, art düşüncesizdir.

44. Parçaya göre, şairlerin çocukluklarına dönmek istemelerinin nedeni nedir?

- A) Çocukluğun, temiz ve saf duyguların dönemi olması
- B) Çocukluğun, enerji dolu bir çağ olması
- C) Doğanın, o dönemde henüz bozulmamış olması
- D) Farklı bir hayata duydukları özlem

Dünyada kötülükler olduğu sürece şiddet de olacaktır. Şiddet, şiddetle değil, sevgiyle ortadan kaldırılır. Güzelliklere, güzel duygularla yaklaşmak kolaydır. Önemli olan, insanlık için olumsuzluk olan durumların karşısına güzel duygularla çıkmaktır.

45. Aşağıdaki atasözlerinden hangisi paragrafta vurgulanan düşünceyle örtüşür?

- A) Kötü söyleme eşine, ağı katar aşına.
- B) İyilik et denize at, balık bilmezse Halik bilir.
- C) Aman diyene kılıç kalkmaz.
- D) İyiliğe iyilik her kişinin kârı, kötülüğe iyilik er kişinin kârı.

Düşünme sanatını öğretmek, uzun süren ve zor bir iştir. Uzun vadede amacımız, "ne düşüneceğini" değil, "nasıl düşüneceğini", "ne bilmesi" gerektiğini" değil, "bilgiye nasıl ulaşması gerektiğini" kazanmış insanlar yetiştirmektir. Bireysel mutluluğun ve üretkenliğin yanında ülkemizin her alanda gelişmesi ve kalkınması da düşünen, yaratan, uygulayan, ihtiyacı olduğunda bilgiye ulaşma süreçlerini kullanabilen insan tipi ile mümkündür.

46. Paragrafta göre "düşünme" konusunda önemli olan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireysel mutluluğun gerçekleşmesi, insanın ne düşündüğüne bağlıdır.
- B) Düşünmeyi öğretmek, yaratan, uygulayan insan tipi yetiştirmekten daha zordur.
- C) Düşündüğünü uygulayan insanlar, gelişim içinde olanlardır.
- D) İnsanın ne düşündüğü değil, nasıl düşündüğü önemlidir.

Aslında La Fontaine'in masallarını Türkçeye çevirdiğim sıralarda geldi aklıma. Dostum Şevket Rado bana Nasrettin Hoca'nın fıkralarını bir kitap hâline getirmenin iyi olacağını söyledi. Önceleri bunun önemli olacağını pek düşünmemiştim. Bu fıkraları bulabilmek için birkaç kitap karıştırdıktan sonra gördüm ki ünü yabancı ülkelere kadar yayılmış bu milli kahramanın hikâyeleri, hâlâ Türkçe olarak yazıya geçirilmemiş. Bunun üzerine de bu fıkraları okunabilir bir dille yazmanın küçümsenemeyecek bir iş olduğuna inandım.

47. Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiştir?

- A) Nasrettin Hoca ile yapılan çalışmalar yeterli mi?
- B) Nasrettin Hoca fıkralarını kitaplaştırma fikri nasıl doğdu?
- C) Fıkraları manzum olarak yazmak sizin için zor oldu mu?
- D) Nasrettin Hoca fıkralarını ne zaman yazdınız?

“Eleştirmenin herhangi bir yapıtı değerlendirmesi için, belli ölçütlerinin olması gerekir. Keyfe bağlı yargılardan kaçınmalı, nesnel değer yargılarının ardına düşmeli.” diyor Atilla İlhan. Bunun için de ölçütler üzerinde önemle duruyor. Ama bana sorarsanız, eleştirmeni eleştirmen yapan, kullandığı ölçütün doğruluğu değil, onu kullandığındaki ustalıktır.

48. Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Açıklama B) Betimleme
C) Tartışma D) Öyküleme

İlkokul çağındaki bir öğrencinin kırk dakikalık derste dikkatini öğretmende tutma süresi on beş dakikadır. Lise öğrencilerinde ise dikkatli ders dinleme otuz dakikaya kadar çıkmaktadır. Verimli ders işlemek isteyen öğretmenin bunları göz önünde bulundurması gerekir.

49. Bu paragrafın anlatımında düşünceyi geliştirme yollarından hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Tanımlama B) Tanık gösterme
C) Karşılaştırma D) Benzetme

Çocuktum. Sorular ve sorgulamalarla öğreniyordum. Kesin cevabını alamadığım sorular canımı sıkardı. Araştırma imkânı da kıt olunca bütün bütün çileden çıkardım. Öğretmenime sormuştum ve net bir cevap alamamıştım: “Kurtuluş Savaşı’nda askerimizin mermisi bitmişti ama yanlarında kurşun kalemleri vardı, neden kullanmamışlardı?” Öğretmenim bıyık altından gülmüş ve içi dolu bir yanıt verememişti. Öyle ya! Kurşun kalem dedikleri, içinde kurşun bulunduran kalem değil miydi? Çok sonra öğrendim ki, değilmiş. Ana maddesi ‘grafit’ imiş. Grafit; yumuşak, yağlı, kâğıt üzerinde iz bırakan, siyah renkli, katı bir karbon elementi imiş. Kurşun, zehirli olduğu için kalemlerde meğerse kullanılmamış. Peki bu ismi niye vermişler? Grafiti bulan İngiliz bilim adamı onu kurşun sanmıştır da o yüzden.

50. Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Son cümlede tanık göstermeden yararlanılmış.
B) İki farklı element hakkında da bilgi verilmiş.
C) Grafitin ne olduğu öz olarak ifade edilmiş.
D) Sorulan sorulara kapsayıcı cevaplar verilmiş.

Hani Ali Baba’nın çiftliği vardı ya! Hani kuzular melerdi annelerine! Üzgünüm ki o çiftlik artık yok. Tablet depremi vurdu, çiftlik yerle yeksan oldu. Ali Baba da hayvanlarıyla birlikte yıkıntının altında kaldı. Onlarla beraber değerlerimiz de öldü. Allah rahmet eylesin!

51. Aşağıdaki yargılardan hangisi bu metinden çıkarılamaz?

- A) Eski şarkılarımız yeni gelişmelere kurban gitmiş.
B) Yıllar boyu süren alışkanlık ve önemsemelerimiz sona ermiş.
C) Teknolojik gelişmeler yaşantımızı olumsuz yönde etkilemiş.
D) Gelecek günler geçen günlerden daha iyi olacak.

MÖ IV. yüzyılda Roma İmparatorluğunun çeşnicibası, bir gün dağın zirvesinden topladığı karı bir kaba sıkıştırıp üzerine bal ve çeşitli meyve parçaları dökerek İmparator Neron’a sunar. Bu çeşniyi çok seven imparator tarihin ilk dondurmasını hazırlar. Dondurmayı süt ile yapma fikrini ise Çinliler ortaya atar. XIII. yüzyılda Marco Polo Çinlilerin buz ve süt karışımını öğrenip bu metodu Avrupa’ya götürür. 1851’de Jacob Fussel, ABD’de dondurma üretip satmaya başlar. 1900’den sonra soğutucu makinelerin geliştirilmesiyle dondurma daha da yaygınlaşır. Dondurmayı külaha koyma fikri ise 1900’lü yılların başlarında ortaya çıkar. Başta sert yufka şeklinde olan dondurma külahları zamanla yerini sert, çıtır çıtır külahlara bırakır.

52. Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dondurmanın sağlığa etkileri
B) Dondurmanın tarihsel gelişimi
C) Dondurma külahlarının yapılışı
D) Dondurmanın üretim aşamaları

Göreceksiniz. “Bir cacık olmaz bundan!” dediğiniz kişiyi göreceksiniz. Hakkımda çıkardığınız dedikoduları kendiniz yalanlayacaksınız. İntikam peşinde değilim fakat “yaramaz” diye tabir ettiğiniz bu karakterin insanlık için bir “fayda” olduğunu göreceksiniz. Hani ayakları yere basmayan hayallerim vardı ya! Hani yazılarımı o dergiye şu gazeteye gönderdiğimde bıyık altından gülüyordunuz ya! Kitaplarım elden ele dolaştığında kimin kim olduğunu göreceksiniz.

53. Paragrafa göre, yazar neye sinirlenmiş olabilir?

- A) Kötü düşünen insanların beyin yapısına.
B) Basacağı kitaplarının satılamayacak olmasına.
C) Hakkında yapılan temelsiz eleştirilere.
D) Birilerinin bıyık altından gülümsemesine.

Braille Alfabeti veya Körler Alfabeti 1821 yılında Lois Braille tarafından geliştirilmiş, görme engelli insanların okuyup yazması için kullanılan bir alfabe yöntemidir. Temelini, Napolyon'un talebi doğrultusunda, askerlerin gece karanlığında ışık olmaksızın anlaşmalarını sağlamak için geliştirdiği sisteme dayanır. İki kolon taşıyan dikdörtgen düzen üzerine dizilmiş, altı, kabartılmış noktalardan oluşur. Her iki kolonda üçer nokta bulunur. Noktalardan her biri altmış dört farklı birleştirmelerden birini oluşturması için farklı şekillerde dizilir.

54. Yukarıdaki metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Braille Alfabeti hangi amaçla kullanılmıştır?
- B) Bu alfabenin sistemini açıklayabilir misiniz?
- C) Ne zaman, kim tarafından geliştirilmiştir?
- D) Alfabe hangi zaman dilimlerini kapsar?

Çerez olarak ve severek tükettiğimiz kaju, kaju elmasının sapı gibi gözüken çekirdeğidir. Vitamin ve mineral açısından oldukça zengindir. Her bir kaju elmasından sadece bir tane elde edilir. Lezzetli ve zahmetli olduğu için biraz pahalıdır. Ana vatanı Brezilya'dır, dünyaya tanıtılan ise Portekizlilerdir. Sıcak ve yağışlı iklimi seven kaju ağacı, Ekvator bölgesinde yetişir. Günümüzde, en büyük kaju üreticisi Hindistan'dır.

55. Parçada, kaju ile ilgili verilen bilgilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Toplanması zahmetli olması
- B) Sıcak ve nemli bir ortamda yetişebilmesi
- C) Ekvator bölgesi dışında da yetişmesi
- D) Kajunun en çok Hindistan'da üretilmesi

Baş döndürücü bir hızla ilerleyen bilim ve teknoloji dilimizin yozlaşmasına neden oluyor. Türk Dil Kurumu elbette bu kelimelere Türkçe karşılık bulmaya çalışıyor ama yetişemiyor. Diyelim ki yetişebiliyor. Bu kez insanımız bu Türkçeleştirilmiş kelimeleri kullanmıyor. Bütün bu olumsuz sonuçların nedenini ise (...)

56. Parçanın anlam akışına göre aşağıdaki cümlelerin hangisi getirilmelidir?

- A) kendi teknolojimizi üretemeyişimiz olarak görüyorum.
- B) insanımız teknoloji bağımlılığından kurtulursa sorun çözülür.
- C) Türk Dil Kurumu'nun dilimizi özendirilmeye çalışmaması.
- D) hızla gelişen teknolojiye ne ayak uydurabiliriz ne kafa.

Tayga Ormanları:

Sert karasal iklimin nemli alanları olan Sibiryaya ve Kanada'nın kuzey kesimlerinde görülür. Sıcaklık ortalamasının düşük olmasından dolayı iğne yapraklı ağaçlardan oluşur. Sürgün vererek çoğalır. Erozyona karşı önleyici bir vazife görür. Ağaçların yapraklarında bol miktarda reçine bulunur. Bu ormanların bulunduğu bölgelerde en fazla yağış yazın, en az yağış kışın düşer.

Ekvatorial Yağmur Ormanları:

Yağışın bol olduğu, sıcaklığın yirmi derecenin altına düşmediği yerlerde görülür. Bitki örtüsü yıl boyunca yeşil kalır. Dev boyutlu ağaçlar ile oldukça uzun boylu orman altı bitkilerden oluşur. Büyük bölümü Amazon (Brezilya) ve Kongo havzaları içinde yer alır. Tahribata maruz kaldıklarında kendilerini yenileyebilmektedir. Atmosferdeki karbon- dioksit dengesini koruduğu için Dünya ekolojik sisteminde önemli bir yere sahiptir.

57. Yukarıdaki metinlere göre tayga ve ekvatorial yağmur ormanlarının ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğal dengeyi korumaları.
- B) Bol miktarda reçine bulundurmaları.
- C) Sıcaklığı düşük yerlerde yetişmeleri.
- D) Yüksek ağaçlardan oluşmaları.

I. Labrador Soğuk Su Akıntısı

Kuzey Amerika ile Grönland adası arasındaki Baffin Denizi'nin soğuk sularının kutup rüzgârları tarafından güneye doğru sürüklenmesi ile oluşur. Kuzey kutup çevresinden kaynaklandığı için sıcaklığı 0°C'nin altındadır. Bundan dolayı geçtiği kıyıların sıcaklığını düşürür. Labrador, 40° enlemlerinde Golfstream'la karşılaşır. Daha soğuk ve yoğun olduğundan Golfstream'ın altından güneye doğru ilerler ve Kanarya soğuk su akıntısını meydana getirir. Afrika'nın kuzeybatısında etkilidir.

II. Golfstream Sıcak Su Akıntısı

Meksika Körfezi'nden başlayıp İngiltere'nin kuzeyine kadar devam eden sıcak su akıntısıdır. Kuzeye yönelen sular Meksika körfezine dolar ve oradan Atlas Okyanusuna boşalır. Batı Avrupa kıyılarını takip ederek Kuzey Buz Denizi'ne ulaşır. Bu akıntıya Golfstream denir. Avrupa'nın kuzeyindeki iklimi yumuşatarak yaşanabilir kılar.

58. Yukarıdaki iki metne göre iki su akıntısının ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geniş coğrafi yerleri etkilemeleri
- B) Meksika'dan başlamış olmaları
- C) Kutup rüzgârları tarafından yönlendirilmeleri
- D) Afrika ve Asya'da etkili olmaları

Yolda yürürken insanlar birbirine bu kadar çarpmazdı. Başını cep telefonundan kaldırılabile arkadaşının kendisine selam verdiğini görebilecek. Kitapçıya giden genç, aradığı kitabın gözünün önünde olduğunu görmüyor. Öğrenci sekiz-on ay boyunca ders çalışıyor, binlerce test sorusu çözüyor, konu tekrarı yapıyor, kitap da okuyor ancak elde var sıfır. Bunların nedenlerini soruyorum, aldığım cevap 'dikkat eksikliği' oluyor. Bunun çözümünü de biliyor ama uygulamıyor. Sorun bununla kalsa yine iyi. Okuduğunu anlayamayan, sorgulamayan, düşünme olayını elinin tersiyle bir kenara iten bir gençlik çırpındıkça batan bir gençlik çıkıyor karşımıza. Tahsilini tamamlamış, yaldızlı diplomasını evinin duvarına asmış fakat bir o kadar cahil kalmış nesiller yetişiyor. Yok kardeşim, öyle uzun boylu olmamalı. Gençlik dediğin başını telefondan kaldırmasını bilecek.

59. Yukarıdaki metinden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ne kadar okusan da okuduğunu anlayamıyorsun.
- B) İnsanımız teknoloji bağımlılığından kurtulamadığından bu hâlde.
- C) Yaşanan bütün olumsuzluklar dikkatsizlikten ileri geliyor.
- D) Okullarımızda ve üniversitelerimizde öğretim var, eğitim yok.

Yaşam denen ekmeğin hiçbir lokmasını lezzetle yiyemedim, hep kısıntı sevinçlerle nefes aldım. Bu, zoruma hiç gitmedi benim, kismetim bu imiş diye avundum durdum. (2) Ne adam gibi giyindim ne yedim fakat takmadım. Harçlık görmedim, bunu da kaale almadım. Yırtık da olsa elbisem vardı ve vitamene acil ihtiyaç duyan midem neye aç ise onun zıddıyla doyuyordu. (3) Ama sen! Sen var ya! Beni balık bil, kendini su. Beni bitki düşün, kendini fotosentez. Beni şiir belle, kendini şair. (4) Ne kadar uzun bir şiir yazmışsın, biliyor musun? Ve döne döne daha kaç kez yazacaksın? (5) Bitmeyen eserimim, acınla yoğruluyorum, farkında mısın? Akrostişim sen, mahlasım sen! Vezinlerim esas duruşta, fâilâtünlerim senden emir almadan bir yere kıpırdayamıyor!

60. Açıklanan düşünceler bakımından bu metin iki paragrafa ayrılmak istendiğinde ikinci paragraf kaç numaralı cümle ile başlar?

- A) 2
- B) 3
- C) 4
- D) 5

Ne zaman bayram gelse "Nerde o eski bayramlar!" sitemini genç yaşlı herkesten duyarız. Dillerde pelesenk olmuş adeta. Neye göre, kime göre eski bayramlar? Eski bayramlar nasıldı ki yeni bayramlardan yakınır olduk? Komşu ziyareti ise komşu ziyareti, büyüklerin elini öpmekse o da yapılıyor. Hatta şeker çeşidi çoğaldı, ceplere harçlık daha fazla giriyor. Sonra hal hatır sormalar eskiden had safhadaydı, şimdi de fena değil. Öyleyse bu sitemkâr söz niye? Acaba bu söz yerine "Nerde o eski insanlıklar!" demeleri mi gerekiyor?

61. Paragrafta göre yazar hangi durumdan yakınmaktadır?

- A) Eski bayramlara özlem duyanların sözlerinden
- B) Bayramlaşmalarda komşu ziyaretlerinin eksikliğinden
- C) Küçüklerin büyükleri ziyaret etmemesinden
- D) Eski bayramların daha eğlenceli olmasından

Başarı için çaba gösteren insan o kadar az ki! Yılgınlık ve pes etmişlik ruhlarına işlemiş. Ama ben yapmalıyım. Hem de geride bıraktıklarımı, sebep ve sonuçlarını düşünmeden... Başarının coşkun nehirlerinde destanlar yazmalıyım ve bu başarılar yarınlara akıp gitmeli. İmkânsızlıkları dinlememeli, her engeli aşmalıyım. Kızılırmak olmalıyım mesela. İcatlarıma kavuşmak için akmalıyım. Kaynağımı kurutmaya kalktıklarında dahi kendimin gözyaşlarını nehir yapmalı ve akmalıyım.

62. Parçada aşağıdaki yardımcı düşüncelerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Başarmak için yerinden kıpırdamayan insan çoktur.
- B) Yarınlara ulaşabilmek için her engeli aşmak gerekir.
- C) Yılgınlık gösterenler azimli kişilere de ayak bağı olur.
- D) Neye mal olursa olsun zorluklara karşı direnç gösterilmelidir.

Hoca'nın ahırdan kaçan buzağısı bahçenin altını üstüne getirir. Merhumun diktiği sebzeleri ezer, tarumar eder. Hoca kızar ve ahırdaki öküzü dövmeye başlar. Görenler, "Hoca Efendi, öküzün ne suçu var ki?" diye tepkilerini gösterirlerken Hoca, "Siz karışmayın! Bütün kabahat öküzde. Doğru dürüst terbiye verseydi buzağı bu işleri yapar mıydı?" der. Buradan anlaşılacak o ki (...)

63. Bu metin düşünce akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- A) eğitim ailede başlarsa hayırlı sonuçlar verir.
- B) hesap edemediğimiz ufak kazalar olabilir.
- C) kişi, burnunun dikine gitmemelidir.
- D) ortada bir suç varsa cezasız kalmamalıdır.

1. B
2. D
3. C
4. A
5. D
6. C
7. A
8. A
9. C
10. C
11. D
12. A
13. D
14. C
15. D
16. C
17. B
18. B
19. C
20. A
21. A
22. B
23. B
24. B
25. B
26. B
27. A
28. C
29. D
30. A
31. B
32. D

33. C
34. D
35. C
36. B
37. D
38. C
39. D
40. A
41. B
42. C
43. A
44. A
45. D
46. D
47. B
48. C
49. C
50. A
51. D
52. B
53. C
54. D
55. C
56. A
57. A
58. A
59. B
60. C
61. A
62. C
63. A